

Grup de Treball Igualtat d'Oportunitats en la Infància

Sessió 6. 15/6/2022

Conclusions i propostes del grup

Ordre del dia

---

1. Presentació dels objectius de la sessió
2. Presentació de les propostes recollides durant el curs 2021-22 i dinàmica de prioritització
3. Tancament i properes passes

Objectiu de la sessió

Decidir què volem traslladar **com a grup de treball** a la permanent del CMBS i al govern municipal en clau de **recomanacions de millora de l'acció municipal** per una millor atenció de la infància i l'adolescència a la nostra ciutat.

De què hem parlat durant aquest curs?

1

Protecció a la infància y la adolescència davant la violència i noves oportunitats de la LOPIVI

Elisenda Gonzalez. EDUCO

Teresa Joan Martí. Ajuntament de Barcelona

2

La realitat de les famílies monomarentals en la cura dels seus fills i filles

Maternitat i criança en llars monomarentals i monoparentals

Marta Ripoll. Barcelona Cuida.

L'experiència de les entitats:

- Adrià Jurado. AEI Raval
- Maria José Garcia. Casal d'Infants del Raval
- Maria Calafat. Associació Benestar i Desenvolupament (ABD)
- Loli Aguilar. Càritas.

3

Programes i serveis d'atenció i acompanyament a la maternitat i criança en llars monomarentals i monoparentals

- Albert Frago. Col·legi Treball Social
- Núria Borrut. Programa Concilia
- Susana del Pino. Ecosistemamas
- Marta Bàrbara. Espai Familiar Fundació Maria Raventós per a mares adolescents
- Asun Alvarez. Programa Preinfant (ABD)
- Loli Aguilar. Càritas

4

Impactes de la violència masclista en les vides dels infants i adolescents.

Servei SARA:

Ruth Capdevila

Alba Urbina

Jorge Moreno

1

Propostes sobre protecció a la infància y la adolescència davant la violència i noves oportunitats de la LOPIVI

Hem recollit propostes sobre...

- Com ha de ser el model de protecció a la infància i l'adolescència (canvi paradigma)
- Quins canvis cal fer a nivell institucional i de l'administració per aterrar la LOPIVI
- Què necessiten els professionals que atenen a infants i adolescents víctimes de violència

1

Propostes sobre protecció a la infància y la adolescència davant la violència i noves oportunitats de la LOPIVI

Com ha de ser el model de protecció a la infància i l'adolescència

- **Promoure un canvi de paradigma.** Treballar per la generació d'espais de benestar i per promoure el concepte de bon tracte, en la línia del que estableix la LOPIVI.
- **Protegir i reparar el dany a l'infant que ha patit una situació de violència.** Prioritzar la protecció de l'infant. Actualment el sistema està més orientat a determinar la culpabilitat de l'agressor que no a protegir a l'infant i reparar el dany causat (de mitjana, un infant ha de relatar el que li ha passat 4 vegades, el procés judicial triga uns 3 anys i la majoria de les denúncies no arriben a judici per falta de proves)
- **Abordar les violències sexuals com una part de les violències masclistes.** Les nenes pateixen molt més les violències, i també els afecten de manera diferent (en les nenes sol ser més d'hora i amb una persona de l'àmbit familiar i en els nens una persona de fora i a partir dels 12 anys, casos de violència en la parella i rol de la mare..)
- **Acompanyar les famílies.** Quan es produeix una denúncia la família necessita un acompanyament en tot el procés, ja que és un moment molt difícil i no saben què passarà (procés, temps, passos....)

1

Propostes sobre protecció a la infància y la adolescència davant la violència i noves oportunitats de la LOPIVI

Quins canvis cal fer a nivell institucional i de l'Administració Pública

- **Reforçar la detecció a la franja 0-3**, que es donen majoritàriament en l'àmbit familiar i són especialment difícils de detectar.
- **Ampliar els serveis.** La major conscienciació sobre les violències i la visibilització de les violències en la infància, ha fet augmentar les demandes i ha saturat els serveis.
- **Facilitar la comunicació de situacions de violència o de sospita de violència sexual amb infants.** No existeix una finestreta única on la ciutadania es pugui adreçar quan detecta una possible situació de violència. La ciutadania no coneix els protocols i quan es detecta o hi ha una sospita no se sap què cal fer. Por de no ser acompanyada en el cas.
- **Aplicar el model Barnahus**, que ha demostrat ser una bona solució, amb finestra única, circuit no revictimitzador i professionals especialitzats.
- **Aprofundir en la recollida de dades sobre violències.** Hi ha molts pocs estudis i poques dades.
- **Donar a conèixer els materials disponibles** (guies, protocols, estàndards de *keep children safe*...) i difondre bones pràctiques i experiències de desplegament de la figura del coordinador de benestar.

1

Propostes sobre protecció a la infància y la adolescència davant la violència i noves oportunitats de la LOPIVI

Què necessiten els professionals que atenen a infants i adolescents víctimes de violència

- **Reforçar el coneixement entre els professionals.** Hi ha molt desconeixement entre els professionals tant a nivell conceptual, com de la llei i dels protocols d'actuació.
- **Obligatorietat de la formació.** La formació sobre la nova llei hauria de ser obligatòria per a tots els professionals que atenen a infants i adolescents, i ha de servir per traslladar el missatge que la detecció d'abusos és prevenir una vulneració de drets, i que és una obligació per a tots els professionals.
- Incidir, sobre tot, en **els centres educatius i en el professorat**, per que assumeixi el seu rol com a agent protector. Garantir que tothom dins les institucions educatives té clar el seu rol, i que si es dona una situació de violència, tothom sàpiga com ha d'actuar.
- Oferir **acompanyament i solucions, més enllà de la formació.** Els equips han estat formats, però les dificultats sorgeixen quan es produeix la situació concreta. Cada cas és diferent, i tot i la formació, és en aquest moment quan sorgeixen els dubtes, les pors i la inseguretat de com actuar.
- **Atendre els equips que detecten els casos.** Un cop l'infant ha estat atès, cal treballar també la situació emocional amb els equips i acompanyar en la crisi emocional que es genera davant aquestes situacions.
- **Millorar la coordinació entre els serveis.** Assegurar que tothom té clar què ha de fer i com ho ha de fer. En general, quan es dona la situació molts professionals es posen a la defensiva (no saben com actuar, per por, no volen tenir problemes...).

2

Propostes sobre la realitat de les famílies monomarentals en la cura dels seus fills i filles

3

Hem recollit propostes sobre...

- Com ha de ser el model d'acompanyament a les famílies monomarentals
- Quins canvis cal fer a nivell institucional i de l'Administració
- Quins nous serveis i recursos cal activar per a les famílies monomarentals perquè tinguin més oportunitats de cura i atenció dels seus infants
- Quin paper han de jugar les xarxes comunitàries

2

3

Propostes sobre la realitat de les famílies monomarentals en la cura dels seus fills i filles

Com ha de ser el model d'acompanyament a les famílies monomarentals

- **Acompanyar les mares des del moment de l'embaràs i el part.** És un moment molt crític per a totes les famílies, però especialment per a les famílies monomarentals, que viuen tot aquest procés en solitari. Acompanyar les mares en els primers moments de vida, garantir que tenen totes les necessitats bàsiques cobertes després del part per què puguin estar amb el seus nadons i que aquests primers moments no siguin tan estressants pot tenir un impacte positiu important tant per a la mare com per l'establiment de vincles amb el bebè.
- **Aplicar un model d'acompanyament que parteixi de l'escolta, multidisciplinari i no intrusiu.** Concebre la monomarentalitat des de la diversitat de situacions i models. Les llars monomarentals comparteixen la fragilitat derivada de ser una llar encapçalada per una única persona adulta, però les situacions i les necessitats són molt diverses: segons si és decisió lliurement escollida o no volguda, el nivell socioeconòmic de la mare, l'existència d'altres situacions de vulnerabilitat (violència a la llar, maternitat a l'adolescència, salut mental, immigració...) L'acompanyament ha de partir de l'escolta i la comunicació, sense prejudicar, combatent possibles pors (a que els jutgin, que els treguin el seu fill...) per adaptar els suports necessaris en funció de cada cas i des d'un treball multidisciplinari, que combini la mirada social, la sanitària i la comunitària.

2

3

Propostes sobre la realitat de les famílies monomarentals en la cura dels seus fills i filles

Quins canvis cal fer a nivell institucional i de l'Administració Pública

- **Reivindicar l'accés a drets, tenint sempre en compte l'interès superior de l'infant.** Els infants han de tenir garantits els seus drets com a subjecte de dret, no com a subsidiari dels drets que tinguin els seus pares o mares.
- **Carnet de família monomarental.** Reconèixer la situació de monomarentalitat, igual que es reconeix la de viudetat o de família nombrosa. Equiparar els drets de les famílies monomarentals a les de les famílies nombroses. Com a mínim, les famílies monomarentals han de tenir garantit els mateixos incentius que les famílies nombroses (p.ex la bonificació per a la universitat a les famílies nombroses és per a tothom i en les monomarentals és en funció d'ingressos, expedició de DNI o passaport, reducció d'IBI i subministres a la llar, tiquets de tren o avió, beneficis fiscals a les empreses que contractin dones que encapçalin famílies monomarentals...)
- **Canviar els criteris d'accés als suports de l'Administració.** Tenir en compte la monomarentalitat en els criteris per accedir a ajuts i suports de l'Administració (ajuts econòmics, habitatge protegit, beques) i adaptar els llindars d'ingressos exigits a les llars monomarentals.
- **Permetre declarar en rebel·lia** als pares quan han abandonat la família i les mares no poden tramitar la documentació.
- **Recursos oberts en horari ampli.** Els serveis han d'estar adaptats a les realitats i necessitats de les persones a qui s'atén. No es pot mantenir una atenció de 8h a 15h quan s'està atenent a famílies en situació de precarietat, amb uns horaris molt complexos, quan estan soles, sense xarxes de suport i amb grans dificultats de conciliació.
- **Capacitar, sensibilitzar, formar i donar habilitats al personal de les administracions públiques** per entendre la situació d'aquestes famílies i evitar re-victimitzacions, re-estigmatitzacions, i situacions de violència institucional).

2

3

Propostes sobre la realitat de les famílies monomarentals en la cura dels seus fills i filles

Quins nous serveis i recursos cal activar per a les famílies monomarentals

- **Suport emocional i terapèutic.** Espais on parlar de situacions i vivències complexes i rebre acompanyament professional.
- **Accés a un habitatge digne i adient per a la criança,** que permeti a les mares monomarentals gestionar situacions que poden ser molt complexes a nivell emocional i personal. Es tracta d'un col·lectiu amb greus dificultats d'accés a l'habitatge, que sovint viuen en situacions de molta precarietat (infrahabitatges, habitacions compartides, hostals, ...), no adaptades als infants.
- **Polítiques que ajudin a la conciliació,** amb serveis d'atenció als infants durant les franges fora de l'escola i els períodes de vacances on els infants es queden sols als domicilis i amb ajudes a les mares monomarentals per que puguin combinar el treball amb la vida familiar i personal (p.ex. ajudes per reducció de jornada, espais de cura per a que els infants estiguin en espais segurs i rics en oportunitats d'aprenentatge fora de l'escola, serveis de canguratge quan els fills es posen malalts, ..)
- **Ajuts econòmics** a les famílies monomarentals (p.ex. beca completa de menjador, ajuts per al lleure o les extraescolars,...)
- **Acompanyament jurídic gratuït,** per gestionar problemàtiques associades a la monomarentalitat (reclamar aliments, ...). Actualment està vinculat a ingressos i sovint les mares soles que tenen problemes jurídics amb la ex-parella han d'assumir els costos de defensa jurídica.
- **Recursos i suports específics per a les mares monomarentals de fills amb diversitat funcional,** que viuen situacions extremadament complexes, on les dificultats de la llar monomarental se sumen a l'atenció a infants amb diversitat funcional (manca de recursos i espais adaptats per als infants amb discapacitats, esgotament de les mares, impossibilitat d'accedir a espais d'autocura, manca d'atenció i reconeixement per part de les institucions, incertesa pel futur dels fills i filles...)

2

3

Propostes sobre la realitat de les famílies monomarentals en la cura dels seus fills i filles

Quin paper han de jugar les xarxes comunitàries

- **Impulsar serveis, projectes i recursos adreçats a potenciar i enfortir les xarxes comunitàries i de suport mutu.** Un dels principals problemes associats habitualment a la monomarentalitat és que la xarxa de suport és molt reduïda. Per això, cal apostar per xarxes comunitàries i d'ajuda mútua que permeti a aquestes famílies:
  - comptar amb suports informals,
  - compartir les cures,
  - disposar d'espais entre iguals (tant per a les mares com per als fills i filles),
  - gaudir d'espais d'apoderament,

Des de les entitats i els serveis també es pot fer un paper clau en la connexió entre famílies. Els professionals acompanyen a moltes persones en situacions similars que no es coneixen. Posar-les en contacte i facilitar la creació de xarxes.

4

Propostes sobre els impactes de la violència masclista en les vides dels infants i adolescents.

Hem recollit propostes sobre...

- Com ha de ser el model d'atenció a la violència masclista en la infància i l'adolescència
- Quins canvis cal fer a nivell institucional i de l'Administració
- Què necessiten els professionals que atenen a infants i adolescents víctimes de violència masclista

Propostes sobre els impactes de la violència masclista en les vides dels infants i adolescents

Com ha de ser el model d'atenció a la violència masclista en la infància i l'adolescència

- **Crear espais d'atenció flexibles i adaptats als i les adolescents.** Per treballar amb adolescents es requereix flexibilitat en els espais i en els temps d'atenció. És molt complicat treballar sobre cita i a dos setmanes vista. Són adolescents que es relacionen per primer cop amb l'Administració Pública. L'espai d'atenció no pot ser un lloc adultitzat: calen espais que permetin construir una relació i crear vincles allà on estan els adolescents. El moment d'atenció no pot estar condicionat a una agenda rígida: els i les adolescents, quan tenen un problema de violència masclista, necessiten que se'ls atengui de manera àgil i ràpida.
- **Major connexió amb els serveis de primària, especialment amb els professionals sanitaris.** Normalment el seguiment es fa amb els treballadors/es socials. Sovint els professionals sanitaris desconeixen la situació en què es troben aquestes famílies, i depèn de la iniciativa del metge de família o de les vegades que es visita a la família. Cal establir una relació molt més directa i garantir que el o la pediatra estigui al corrent de la situació.
- **Millor identificació i accés als circuits d'atenció.** Molts infants i adolescents que pateixen violència no ho verbalitzen, però la xarxa que ho pot identificar i pot fer derivacions és molt àmplia (salut, educació, serveis socials, guàrdia urbana, mossos, urgències d'hospitals, etc.). Han de conèixer el circuit i activar-lo quan calgui.
- **Més corresponsabilitat en l'atenció a les violències per part de tots els serveis.** L'atenció als infants i adolescents que pateixen violències masclistes és corresponsabilitat de tothom (docents, pediatres, policies, etc.). S'ha començat a fer un canvi en aquest sentit, i cal continuar treballant per generar consciència de que tots els serveis tenen un paper, més enllà dels que atenen casos greus com el SARA.

4

Propostes sobre els impactes de la violència masclista en les vides dels infants i adolescents.

Quins canvis cal fer a nivell institucional i de l'administració

- **Crear espais amigables per als infants.** Els espais on s'atén a infants i adolescents que han estat víctimes de violència masclista han de ser amigables (espais polivalents i oberts, acollidors, amb materials suficients per treballar amb infància, etc.)
- **Reforçar els equips professionals.** Falta un equip professional suficient per poder atendre i fer un seguiment efectiu de tots els casos que arriben al servei. Hi ha casos en què falten hores per fer seguiment, sobre tot quan passa temps entre visita i visita. A diferència del que succeeix a serveis socials, EAIAS o CRAEs la Cartera de Serveis Socials no marca la ràtio d'atenció en els llocs on s'atenen violències masclistes.
- **Equilibrar territorialment els espais d'atenció.** La distància és un factor clau per garantir l'adhesió i vinculació als serveis. Cal evitar que un infant o adolescent hagi de realitzar llargs desplaçaments per rebre atenció.
- **Crear una comissaria específica per atendre dones víctima de violència masclista,** amb un model d'atenció mixta amb espais, tipus d'atenció i suport adaptat als casos de violència (actualment en projecte).

4

Propostes sobre els impactes de la violència masclista en les vides dels infants i adolescents

Què necessiten els professionals que atenen a infants i adolescents víctimes de violència masclista

- **Reforçar l'atenció dins els mateixos serveis** (orientadors/es d'escoles, educadors/es de carrer...) que no només derivin, sinó que puguin actuar com a referents dels infants i adolescents dins els serveis.
- **Formar i facilitar eines als professionals** per poder atendre als infants i els adolescents segons paràmetres canviants (identificació sexual, ciberassetjament...)
- **Visibilitzar les bones pràctiques que es realitzen des dels serveis**, en l'atenció a les dones i als infants que pateixen situacions de violència masclista. Hi ha molt bones pràctiques de les entitats, que acompanyen a la persona físicament fins a la primera acollida i fan un seguiment molt estret durant tot el procés i s'haurien de fer més públiques.
- **Informar al professional que ha realitzat la derivació.** És important per un professional que activa un protocol, saber qui hi haurà darrera: què es farà, com s'atendrà, etc.

Grup de Treball Igualtat d'Oportunitats en la Infància

Gràcies a totes i tots per la vostra
participació a la sessió d'avui